

Webinar 13 december

Financiële problemen en (mentale) gezondheid bij jongeren

Met: Anneke Hlemstra, Sanne Nlemer, Rowan Noomen, Ingrid Leentvaar en Frank van Jeveren

PHAROS
EXPERTISECENTRUM GEZONDHEIDSVerschillen

PLATFORM31
Nederlandse Vereniging voor Jeugd

GEZOND IN ...
STIMULERINGSPROGRAMMA ODS
LOKALE AANPAK GEZONDHEIDSACHTERSTANDEN

Pharos – Expertisecentrum Gezondheidsverschillen

Missie

Het terugdringen van grote gezondheidsverschillen.

Uitgangspunt

Gezondheid en kwaliteit van zorg voor iedereen in Nederland.

PLATFORM31
Nederlandse Vereniging voor Jeugd

PHAROS
EXPERTISECENTRUM GEZONDHEIDSVerschillen

GEZOND IN ...
STIMULERINGSPROGRAMMA ODS
LOKALE AANPAK GEZONDHEIDSACHTERSTANDEN

Programma

- Introductie samenhang tussen financiële problemen en gezondheid (Sanne Niemer)
- Het JPF in een notendop (Rowan Noomen)
- Interview gemeente Den Haag: ervaringen JPF (Ingrid Leentvaar)
- Resultaten onderzoek JPF (Frank van Jeveren)
- Panelgesprek met Sanne, Rowan, Frank en Ingrid

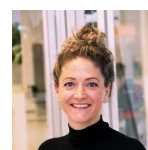
Maar eerst een vraag vooraf

Ben je aan de slag met een 'integrale of brede jongerenaanpak financieel en gezond'?

- A. Nvt.
- B. Nee
- C. Nog niet, maar ik denk erover na
- D. Nog niet, maar we zijn aan het voorbereiden
- E. Ja, in de opstartfase
- F. Ja, volop aan de slag
- G. Ja, volop aan de slag en zetten stappen om te verbeteren, te verbreden en/of te borgen

De relatie tussen armoede, schulden en gezondheid

Sanne Niemer, senior adviseur / projectleider bij Pharos
s.niemer@pharos.nl
<https://www.linkedin.com/in/sanneniemer/>

PLATFORM31

PHAROS

GEZOND IN ...

Rapport RV&S

- Sociaal economische (gezondheids)verschillen nemen toe
- Opeenstapeling van sociale en medische problematiek

Gezondheidsachterstanden in getallen.

7 JAAR

verschil in levensverwachting tussen mensen met een lage en een hoge sociaaleconomische status (in inkomen + opleiding) in de periode 2004-2014.

15 JAAR

verschil in als goed ervaren gezondheid tussen mensen met een lage en een hoge sociaaleconomische status in de periode 2004-2014.

Percentage mensen met een aandoening of chronische ziekte: verschillen tussen hoge en lage ses of theoretische en praktische opleiding

	Hoge ses/theoretisch geschoolden	Lage ses/praktisch geschoolden
Diabetes	3%	14%
Chronische stress, angst of depressie	9%	21%
Obesitas bij vrouwen van 45-65 jaar	11%	28%

Onderliggende maatschappelijke oorzaken van gezondheidsachterstanden

	Ervaren gezondheid	Mentale gezondheid
Sociale zekerheid	35%	46%
Leefomstandigheden	29%	30%
Kennis, vaardigheden en sociaal netwerk	19%	7%
Kwaliteit, betaalbaarheid & toegankelijkheid gezondheidszorg	10%	11%
Werk en werkomstandigheden	7%	6%
Totaal	100%	100%

Rapport RV&S

- Sociaal economische (gezondheids)verschillen nemen toe
- Opeenstapeling van sociale en medische problematiek

Gezondheidsachterstanden in getallen.

7 JAAR

verschil in levensverwachting tussen mensen met een lage en een hoge sociaaleconomische status (= inkomen + opleiding) in de periode 2004-2014.

15 JAAR

verschil in als goed ervaren gezondheid tussen mensen met een lage en een hoge sociaaleconomische status in de periode 2004-2014.

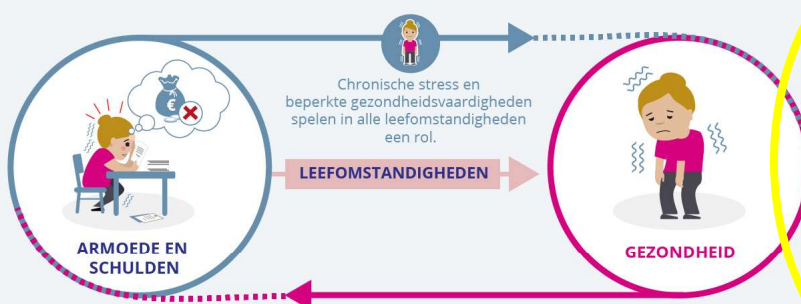
Percentage mensen met een aandoening of chronische ziekte: verschillen tussen hoge en lage ses of theoretische en praktische opleiding

	Hoge ses/theoretisch geschoolden	Lage ses/praktisch geschoolden
Diabetes	3%	14%
Chronische stress, angst of depressie	9%	21%
Obesitas bij vrouwen van 45+	11%	28%

Onderliggende maatschappelijke oorzaken van gezondheidsachterstanden

	Ervaren gezondheid	Mentale gezondheid
Sociale zekerheid	35%	46%
Leefomstandigheden	29%	30%
Kennis, vaardigheden en sociaal netwerk	19%	7%
Kwaliteit, betaalbaarheid & toegankelijkheid gezondheidszorg	10%	11%
Werk en werkomstandigheden	7%	6%
Totaal	100%	100%

Samenhang armoede, schulden en gezondheid

FYSIEKE EN PSYCHISCHE GEZONDHEID

- ⊕ Chronische ziekten
- ⊕ (ernstig) overgewicht
- ⊕ Eenzaamheid
- ⊕ Depressie en angst
- ⊕ Slaapproblemen
- ⊕ Gevoel van machteloosheid
- ⊕ Weinig geloof in eigen kunnen

LEEFOMSTANDIGHEDEN

Ongezonde leefstijl

Minder goede toegang tot preventie en zorg

Sociale netwerk wordt kleiner

Ongezonde arbeidsomstandigheden

Ongezonde leefomgeving

Minder kans op gezond opgroeien

26 augustus 2021

DOI: 10.34932/BPNM-1379

Problematische schulden en zorggebruik

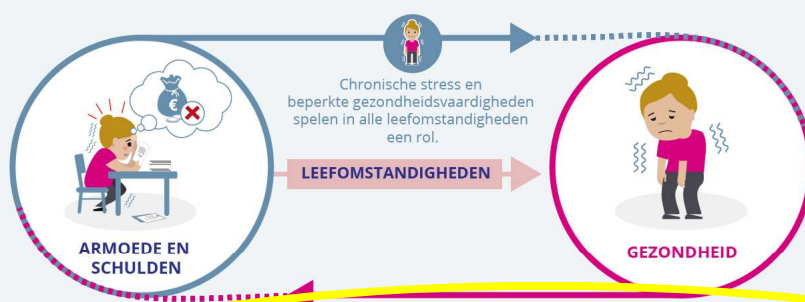
Sterke samenhang problematische schulden en mentale gezondheid

PERSBERICHT

Er wordt vaak gesuggereerd dat problematische schulden en gezondheidsproblemen samenhangen. Of dat zo is en hoe deze relatie eruit ziet, is nog weinig onderzocht. Uit het onderzoek 'When financials get tough, life gets rough?' van het Centraal Planbureau (CPB) blijkt dat de kosten van de geestelijke gezondheidszorg (ggz) sterker stijgen nadat mensen in financiële problemen terechtkomen. Ook neemt de kans op gebruik van ggz en sociale en/of financiële hulpverlening toe.

[Lees het hele persbericht ▼](#)

Samenhang armoede, schulden en gezondheid

FYSIEKE EN PSYCHISCHE GEZONDHEID

- Chronische ziekten
- (ernstig) overgewicht
- Eenzaamheid
- Depressie en angst
- Slaapproblemen
- Gevoel van machteloosheid
- Weinig geloof in eigen kunnen

LEEFOMSTANDIGHEDEN

Ongezonde leefstijl

Minder goede toegang tot preventie en zorg

Sociale netwerk wordt kleiner

Ongezonde arbeidsomstandigheden

Ongezonde leefomgeving

Minder kans op gezond opgroeien

Leefomstandigheden

- Ongezonde leefstijl
- Minder goede toegang tot preventie en zorg
- Sociale netwerk wordt kleiner
- Ongezonde arbeidsomstandigheden
- Ongezonde leefomgeving
- Minder kans op gezond opgroeien

Chronische stress & beperkte gezondheidsvaardigheden

Risicogroepen & life events → vaste lasten en levenstandaard

PLATFORM31

PHAROS

GEZOND IN ...

Bestaanszekerheid & Gezondheid

'BIJ MAATSCHAPPIJLEER Zouden ze moeten leren wat erbij komt kijken als je 18 wordt.'
TYRELL

300%
AANTAL DAKLOZE JONGEREN SINDS 2009 VERDRIEVENDIGD

24%
VAN DE GROEP MENSEN MET PROBLEMATISCHE SCHULDEN IS BIJNA EEN KWART JONGER DAN 35

TYRELL
Tyrell heeft altijd schulden gehad. Soms moest hij samen met zijn vriendin rondkomen van 15 euro per week. Dat was veel te weinig. Om toch aan eten te kunnen komen, stopte hij met het betalen van de maandelijkse premie voor de zorgverzekering. Zo kwamen er nieuwe schulden bij. Ten einde raad ging Tyrell voor hulp naar het jongerenloket. Daar werd hij geconfronteerd met een lange wachtlijst.
Lees het verhaal van Tyrell in het boek *Gerichten van een onzeker bestaan*.

€36.000
zijn de minimum maatschappelijke kosten per dakloze jongere per jaar. Als er ook opname is van ernstige verslaving kan dat oplopen tot €100.000. 40% van de dakloze jongeren heeft een verleden in de jeugdzorg.

58%
van de jongeren tussen de 16 en 27 jaar heeft flexibel werk. Ongeveer 45% van de huishoudens met een hoofdkostwinster tot 25 jaar oud heeft een vermogen kleiner dan 1.000 euro; ongeveer 2/3 van deze groep heeft schulden in plaats van vermogen.

?
Er zijn geen cijfers beschikbaar over hoeveel jongeren na indicatie wachten op jeugdzorg. Ook is er zeer weinig bekend over de gemiddelde wachtlijst. Volgens Stichting Het Vergeten Kind wachten kinderen gemiddeld 10 maanden, en heeft 40% te maken met een verslechtering van de situatie door het lange wachten.

30%
De uitgaven aan GGZ-zorg voor mensen met problematische schulden ligt 30% hoger dan gemiddeld. De kans op GGZ-gebruik neemt met 7% toe, de kans op gebruik van sociale en/of financiële hulpverlening met 40%.

In het kader van de coronacrisis heeft de overheid in het najaar van 2020 ruim 100 miljoen euro extra uitgezet voor schuldhulpverlening, dat is meer dan een verdubbeling van het bedrag dat gemeenten jaarlijks uitgeven aan schuldhulpverlening. Schulden en armoede beïnvloeden de werk- en samenleving van de burgers. Ruimtelijke onzekerheid aan schulden zijn onder andere slechtere huisvesting, instabiele relatie, huiselijk geweld, verslaving en ziekte.

Raad
Volksgezondheid
& Samenleving
raadrvs.nl

Herstart

PLATFORM31

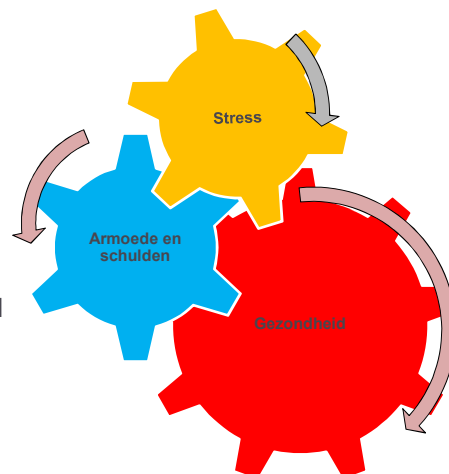
PHAROS

GEZOND IN ...

Wisselwerking!

- Gezondheidsproblemen kunnen leiden tot (meer) financiële problemen
 - Veel zorgkosten maken
 - Gedwongen minder moet gaan werken → vermindering inkomen
 - Werk verliezen

De ervaring is dat mensen vaak in een negatieve spiraal terecht komen waarin zowel de gezondheidsproblemen als de financiële problemen toenemen.

PLATFORM31

PHAROS

GEZOND IN ...

Wat geeft mensen chronische stress?

Geldzorgen

Discriminatie

Slechte woning

Overlast in de buurt

Werkloosheid

Ingewikkelde post

Weg niet kunnen vinden

Afspraak bij de dokter

Ruzie maken

LEVENSGEBEURTENISSEN

verlies dierbare

echtscheiding

verhuizing

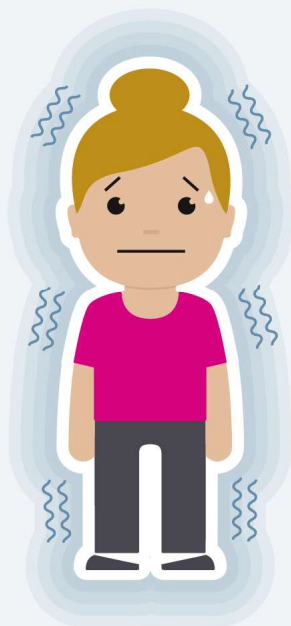

migratie

Gevolgen van chronische stress

Fysiek

- Hart- en vaatziekten
- Diabetes
- Obesitas
- Vroegtijdige veroudering (DNA verandert)
- Verminderde vruchtbaarheid
- Afweersysteem vermindert

Cognitief

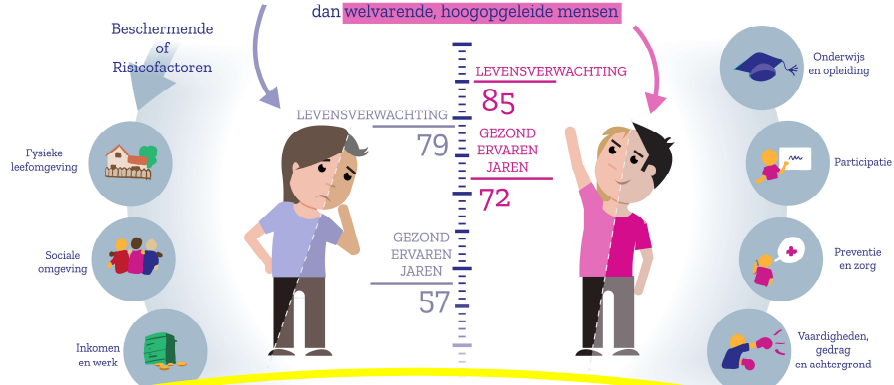
- Concentratie problemen
- Minder goed geheugen
- Impulsief gedrag
- Moeite met plannen en organiseren
- Moeite met emoties reguleren

Mentaal

- **VERSLAVING**
- **DEPRESSIE**
- **ANGST**
- **ALZHEIMER**

(Niet) even lang en gelukkig

Armere mensen met (vaak) een praktische opleiding leven gemiddeld zes jaar korter dan welvarende, hoogopgeleide mensen

Negen Oplossingen

1. Brede, domein-overstijgende aanpak
2. Differentieer waar nodig
3. Benut kansen in verschillende levensfasen
4. Werk samen met de mensen om wie het gaat
5. Werk persoonsgericht
6. Verleek gehoor in eigen kanten
7. Stuur op al doende leren
8. Investeer in monitoring en evaluatie
9. Werk aan borging van kennis en aanpakken

Benieuwd naar onze aanpak?
www.pharos.nl

De 9 principes voor een succesvolle strategie

1. Zet in op een brede, domeinoverstijgende aanpak
2. Differentieer waar nodig
3. Benut kansen in verschillende levensfasen
4. Werk samen met de mensen om wie het gaat
5. Werk persoonsgericht
6. Versterk geloof in eigen kunnen en zelfredzaamheid
7. Stuur op al doende leren en experimenteren
8. Investeer in goede monitoring en evaluatie
9. Werk aan borging van kennis en effectieve aanpakken in praktijk, beleid, uitvoering en opleidingen

Link volledig publicatie & de samenvatting

PLATFORM31

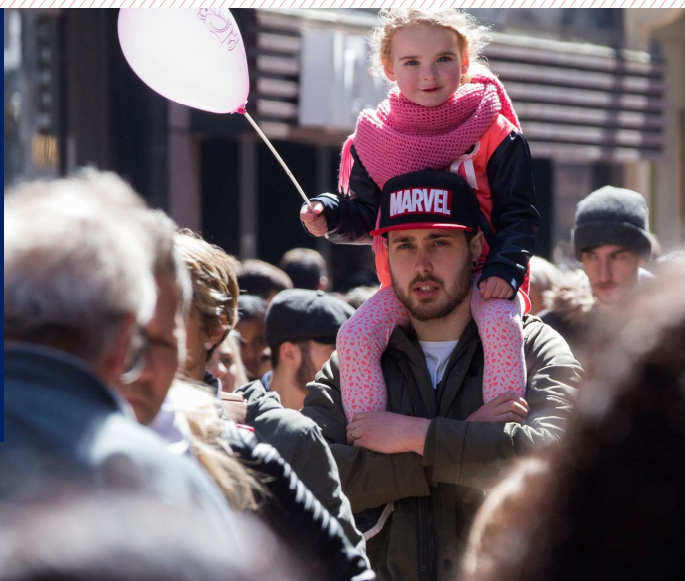
PHAROS

GEZOND IN ...
LIFE LINE GEZONDHEIDSONDERZOEK

Webinar Financiële problemen en (mentale) gezondheid bij jongeren

Bedankt voor jullie aandacht!

Vragen? Neem contact op via:
info@gezondin.nu.

PLATFORM31

PHAROS

GEZOND IN ...
LIFE LINE GEZONDHEIDSONDERZOEK

Het JPF in een notendop

Doel

Het doel van de aanpak is om jongeren die door schulden vastlopen in hun leven, ruimte te geven om aan hun toekomstperspectief te werken

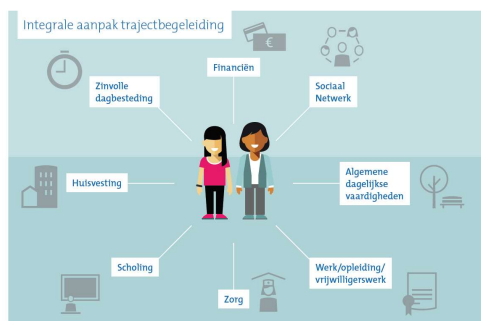
Voor wie?

Jongeren (18-27) die geen toegang hebben tot reguliere schuldhulpverlening of voor wie dit niet passend is

Centraal revolverend fonds als hulpmiddel om gemeente te helpen om kredieten snel te saneren

Aanpak

- ✓ Saneringskrediet + budgetbeheer
- ✓ 2 jaar coaching op alle leefgebieden + nazorg
- ✓ Maatschappelijke tegenprestatie